

Бойко Олена Іванівна
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки

Фрунза Наталія Олегівна
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ ДОСВІДУ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Становленням та розвитком сучасна правоохоронна система України завдячує сукупності взаємопов'язаних факторів, що зумовили проведення цілого комплексу заходів, спрямованих на перебудову механізму захисту прав, свобод та законних інтересів громадян. Окрім євроорієнту, реформування правоохоронних органів, а саме виникнення Національної поліції, було передбачено застарілою радянською системою, непропорційною чисельністю персоналу, а також дублюванням функцій різних підрозділів. Основним завданням поліції стає надання сервісно-профілактичних послуг, що попереджуватиме учинення неправомірних дій громадян. Що співпадає з основними напрямками діяльності нового підрозділу – Департаменту превентивної діяльності, в який увійшли незалежні відділи з попередньої системи.

У своїй компетенції Департамент керується Конституцією та законами України щодо організації підрозділів, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами та Положенням про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України, затвердженим наказом НПУ від 27.11.2015 № 123 [1].

Департамент превентивної діяльності охоплює широкий спектр покладених на нього обов'язків і реалізує у межах своєї компетенції державну політику у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, безпеки дорожнього руху, роботу дозвільної системи, превентивної та профілактичної діяльності, запобігання та припинення насильства в сім'ї. Підрозділи, що увійшли до департаменту, потребують також реформування, що державна політика частково здійснює, але відійти від закріплених часом радянських стандартів без дієвих змін не вдається. Досвід європейських держав необхідний з багатьох причин: по-перше, країни Європи мають потужне законодавство, спрямоване на захист прав громадян, по-друге, обмін досвідом дає можливість розвитку та вдосконалення правоохоронної системи.

У зв'язку зі зміною складу, переатестацією та звільненням осіб з посад, Департамент превентивної діяльності відчуває нестачу кваліфікованих кадрів, з чим і виникає перевантаженість працівників, особливо дільничних офіцерів поліції. Крім вирішення побутових конфліктів та профілактики злочинів, їх зайнятість обумовлена постійною підзвітністю, оформленням документів, що сповільнює здійснення іншої, більш необхідної сфери діяльності.

Муниципальна поліція Франції має схожі функції щодо сфери впливу, стосовно громадської безпеки, підтримання порядку тощо. Після реформування комісар поліції відповідного підрозділу є незалежним представником держави, що не звітує про свої дії і вживає необхідні заходи для забезпечення публічного порядку, на свій розсуд, в межах свого департаменту. Це звільняє його від загальноприйнятої в нашій державі зобов'язальної звітності, а також обмежує та конкретизує рід його діяльності.

На відміну від Франції, поліцейські Британії наділяються певними правами в частині досудового розслідування кримінальних справ. Також, окрім територіального розподілу, існує ще спеціальний щодо обслуговування державних органів, транспортних структур, парків, портів. Певна розгалуженість рівномірно розподіляє навантаженість, що прибутково виражається в діяльності.

У складних умовах реформування системи органів внутрішніх справ України буде корисним досвід Німеччини. Німецька поліція є еталоном організації та реалізації правоохоронної системи. Вона поєднує кращі традиції поліцейської служби з останніми досягненнями у розвитку усіх галузей права. Управління поліцією є напівцентралізованим, що обмежує повноваження центральних поліцейських управлінь стосовно земельних поліцейських формувань.

Отже, проаналізувавши вищевикладений матеріал, можна зробити висновок, що підрозділам превентивної діяльності, для повноцінної реалізації своїх можливостей необхідно:

розширити кількість кваліфікованих штатних працівників, надати більше певних законних повноважень, для зменшення завантаження інших підрозділів поліції, відмежувати та конкретизувати сферу компетенції, а також надавати новітні рекомендації, методичні поради та останні розробки науки та техніки, що будуть сприяти покращенню та розвитку як департаментів, так і окремих її відділів.

1. Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України, затверджене наказом НПУ від 27.11.2015 №123.

Лопасва Олена Миколаївна
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки

Горелік Дар'я Сергіївна
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРЕВЕНТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІЦІЇ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Створення в системі Національної поліції України підрозділів превентивної діяльності обумовлює розробку та визначення їхнього адміністративно-правового статусу, а саме: цілей, завдань, структурно- організаційних і компетенційних елементів, спрямованих на забезпечення прав і свобод людини, інтересів суспільства й держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку, а також надання в межах, визначених законом, послуг особам.

Після прийняття Закону України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 р. змінюється назва підрозділів громадської безпеки Міністерства внутрішніх справ України на нову - «превентивна діяльність». Згідно з визначенням в академічному словнику української мови, термін «превентивний» – це той, який попереджає що-небудь, запобігає чомусь, а дієслово «діяльність» означає застосування своєї праці до чого-небудь [1]. Отже, превентивна діяльність – це особливий вид діяльності поліцейських, які у своїй праці попереджають та (або) запобігають учиненню правопорушень у сфері публічного порядку. У правовій науці виділяють такі види превенції: загальна превенція – попередження скоєння правопорушень іншими особами. Це попередження вчинення кримінальних правопорушень громадянами, схильними до протиправних учинків; превенція приватна – профілактика (попередження) учинення нових кримінальних правопорушень особами, які вже скоїли будь-яке інше правопорушення. Доцільність превенції очевидна. У разі переконання особи та усунення її злочинних задумів, при вдалому її відстороненні від злочинних намірів ніякої потреби в оперативно-розшуковій діяльності (далі – ОРД) немає. Це означає, що сили й засоби ОРД можуть бути спрямовані на більш важливі ситуації, які потребують оперативного втручання внаслідок більшої суспільної небезпеки злочинних проявів. Кінцевою метою превенції кримінальних правопорушень є усунення злочинного задуму або наміру, позбавлення особи рішучості вчинити правопорушення. Стратегічна мета превенції полягає в недопущенні переходу задуму в дієві акти поведінки. Проміжна мета визначається конкретною ситуацією превенції, а також тактичною ситуацією, яка виникає при застосуванні певних превентивних заходів [2]. Управління превентивної діяльності є провідним підрозділом у структурі Національної поліції України з питань забезпечення публічного порядку та безпеки. Підрозділи превентивної діяльності у своїй роботі керуються Конституцією України, законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, міжнародними договорами, іншими нормативно-правовими актами МВС України, Положенням про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України [3] та ін.

Сьогодні актуальним є пошук та запровадження нових підходів у сфері управління органами внутрішніх справ, побудови їх якісно нової моделі відповідно до стандартів, принципів і норм, що вироблені світовою спільнотою. Важливе теоретичне та практичне значення на цьому шляху має досвід правоохоронних органів інших країн світу, знання тих явищ, тенденцій та закономірностей, що визначають сучасний стан і перспективи розвитку управління поліцейськими підрозділами.

Зарубіжними країнами сьогодні накопичено значний досвід щодо підготовки кадрів для поліцейських служб. Організація діяльності по забезпеченню правопорядку, громадсь-